Kolegów odwiedzających "Dom Nauczyciela" w Jaśle zaciekawiły obrazy tamtejszego wystroju wnętrz. Toż to dzieła Heleny Machowicz - długoletniej nauczycielki Szkoły Podstawowej nr 1 Jaśle. Miałem szczęście, pod jej okiem stawiać, pierwsze kreski i plamki. Mało tego, bywałem w domu artystki podziwiając wytwory Jej przebogatej twórczości.

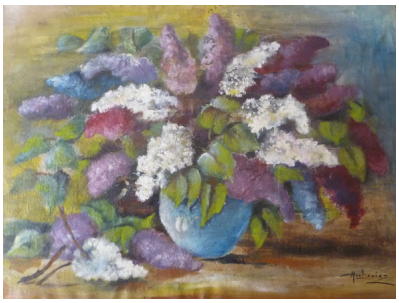

Obraz Heleny Machowicz

Z plastyki zawsze miałem piątkę i do dzisiaj patrzę na świat przez pryzmat sztuki. Moje szkolne prace pokazywano wśród dziesiątek innych na plenerowych wystawach, jakie urządzano na ogrodzeniu Parku Miejskiego od strony głównej ulicy. Taką galerię podziwiało całe miasto. Moje nastoletnie zainteresowania plastyczne rozwijały się w korzenioplastyce, ku uciesze krewnych, których nimi obdarowywałem, co ciekawe niektóre zachowały się do dziś.

Wkroczywszy w życie zawodowe w Wydziale Oświaty Prezydium Powiatowej Rady Narodowej miałem miły obowiązek oceniać uczniowskie prace konkursowe na różne tematy. O ich poziom dbali nauczyciele plastyki w szkołach. Oto niektórzy z nich: Zofia Błażej, Anna Bemben, Kazimiera Kutyna, Irena Rucka - Wiśniowska, Maria Pepera. Wychowanie przez sztuki piękne było też zawsze troską pań w przedszkolach.

Karol Brej

O ważności upowszechniania sztuki przekonywałem się też działając w Jasielskim Domu Kultury, który od lat zajmuje się profesjonalnie popularyzowaniem sztuk plastycznych. Tu też obserwowałem zajęcia rozwijające talenty dzieci, młodzieży i dorosłych. Placówka ta, od zarania swej działalności w 1950, opiekowała się twórcami ludowymi z całego regionu. Ich różne w formie i treści prace konfrontowano w swoistej rywalizacji, wystawiając je przy tym zarówno w Jaśle, jak i poza terenem miasta, promując w ten sposób podopiecznych. Ba, JDK pomógł niektórym uzyskać świadczenie państwowe dla codziennego bytowania. Plejada nieprofesjonalnych twórców jest zacna: Władysław Chajec, Karol Brej, Leopold Żychowski, Antoni Bolek, Jan Wojtas, Stanisław Ryznarski i wielu innych. Wspierający ich instruktorzy, mający też inne zadania edukacyjne i twórcze, także popularyzowali z rozmachem i starannością wszelakie trendy sztuk plastycznych. Zawsze twórczo zajęci. Kiedyś zajmowali się tym: Eugeniusz Zabawa, Leokadia Radwańska-Dybaś, Jan Skarbek, Bożena Dybaś, Danuta Bielamowcz, Wiesław Nadymus. Obecnie instruktorami plastyki są Ewa Kusiak i Anna Brożyna. Prowadzą zajęcia, urządzają wystawy, wykonują scenografie i oprawę rozmaitych zdarzeń, także 3 maja i Bożego Ciała. Klub "Niteczki" JDK skupia twórców nieprofesjonalnych. Grupa malarska zajmuje się pisaniem ikon. Biennale Sztuki Ludowej i Nieprofesjonalnej honoruje rodzimych twórców.

Kompozycja na jedwabiu Anny Brożyny

Także kiermasze świąteczne urządzane przez JDK aktywizują środowisko. Swoje prace prezentują tu głównie członkowie Stowarzyszenia Rękodzieła Artystycznego: Alicja Antonik, Grażyna Jaśko, Krystyna Mikołajczyk, Agnieszka Kuznecka, Agata Maślanka, Elżbieta Pawlik, Agnieszka Praskowicz, Barbara Ryznar, Maria Stanisławczyk, Bogusława Stanisz, Adam Rapała, Urszula Niebieszczańska, Amelia Przybyłowcz, Małgorzata Urban, Danuta Głowaty, Bożena Jurowska i inni.

Po plenerze rzeźby JDK

Jasielski Dom Kultury w latach 70 organizował plenery malarskie z udziałem studentów Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. W 1976 młodzi plastycy namalowali między innymi kościoły Sióstr Wizytek i Franciszkanów. Nie spodobały się ówczesnym władzom, więc obrazy by je ocalić, pozyskałem do swojego mieszkania. Długo zdobiły pokoje od wschodu - ten ze świątynią z Górki, zaś od zachodu - gmach franciszkański. Po jakimś czasie oprawione płótna przekazałem do rzeczonych klasztorów.

Obrazy Kościołów Sióstr Wizytek i Franciszkanów

Także w latach siedemdziesiątych ogólnopolskie plenery rzeźbiarskie w Jaśle gromadziły, wokół przeobrażanych z pni drzew w postaci, zaciekawionych przechodniów. A powstałe wtedy monumentalne prace, które przez lata zdobiły otoczenie JDK, dziś są wewnątrz budynku. Wykonawcami lipowych rzeźb byli utytułowani artyści ludowi z różnych regionów Polski. W latach 2005 i 2006 urządzano międzynarodowe plenery rzeźbiarsko - malarskie, których uczestnikami byli wykładowcy i studenci uczelni artystycznych. Wówczas JDK znacznie powiększył swe zbiory. Kamienne rzeźby spółczesne stoją dziś przed budynkiem. Placówka ma też własną kolekcję cennych obrazów. Mamy tu dzieła: Zygmunta Czyża, Jana Wodyńskiego, Marii Anto, Stanisława Kuci, Wiesława Szamborskiego, Marka Sapetto, Renaty Niemirskiej - Pisarek, Zdzisława Ostrowskiego, Jadwigi Dziędzielewicz i innych. Część kolekcji to nagroda Ministerstwa Kultury i Sztuki, które darowały prace ówczesnych studentów, dziś uznanych twórców.

Wystawa prac Anny Lewińskiej w JDK 2018

Kiedyś swym kowalstwem artystycznym zaciekawiał Edward Dubiel związany z JDK i "Ruchem". W Klubie "Pax" działała jako twórca tkactwa artystycznego i rzeźby, równocześnie animatorka kultury Ewa Kroczka.

Szczególną oazą edukacji plastycznej jest, bliski mi, z racji 22 letniego tamże dyrektorowania, Młodzieżowy Dom Kultury, gdzie od 1983 trwa pożyteczny rozwój zainteresowań w tym kierunku, prowadzony przez Alicję Romanow. Z setek wychowanków, autorów tysięcy tworzonych różnymi technikami prac, dla wielu był to zadatek do dalszego kształcenia, a wystawy są zwieńczeniem dziecięcych pasji.

Wystawa twórczości dzieci w MDK

W sierpniu 2017 pokazała swoje rzeźby rysunki, malarstwo i formy użytkowe Karolina Cygnar, studentka krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych. Julia Klimek, zasmakowawszy plastyki grafiki warsztatowej w MDK, kształci się w liceum plastycznym. Inna wychowanka MDK Barbara Gonera, dojrzała artystka, pracuje w szkolnictwie. Nie bagatelizujmy przy tym dziecięcych ilustracji kredą na asfalcie okazjonalnie zdobiących Ogród Jordanowski, tudzież inne place i chodniki.

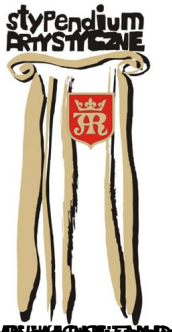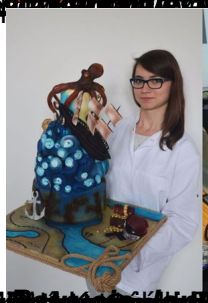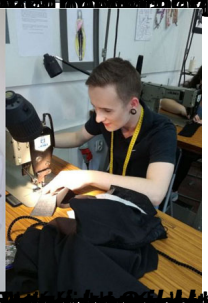
stypendium
ARTYSTYCZNE